

פחד דוד

פרשת
בחקותי

כ"ז אייר
תשע"ה

766

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:53 | 19:01 | 19:09 | 19:10

מוצאי שבת 20:10 | 20:12 | 20:14 | 20:11

רבינו תם 20:47 | 20:44 | 20:48 | 20:45

משכיל לדוד

עמל התורה מקשר את האדם לבוראו

ונראה שמשום כך כתבה התורה"אם בחוקתי תלכו", שפירושו, כשם שאתם הולכים לעבודתי יומכם במלוא המרץ ומשקיעים בה את מירב יגיעתכם, כגון זה תלכו בתורה ובחוקותיה, ותעמלו בה, וכך תזכו לברכת שמים לרוב.

מסופר על הגאון רבי אליהו מוילנאזיע"א, שהיה ישן שעתיים ביממה, ובעשרים ושתיים השעות שנותרו, היה שקוע כל כולו בתורה הקדושה, מתוך עמל ויגיעה עצומה. גם כשהיה ישן את שתי השעות, הוא היה מתנמנם קלות על הסטנדר, על מנת שמיד כשיתעורר יוכל לשוב לעמול בתורה במלוא המרץ וההתלהבות. באחד הימים הגאון מוילנא נרדם, וכשהקיץ מתנומתו גילה שישן אחת עשרה דקות נוספות מעבר לשעתיים הקצובות לו לשינה. דעתו של הגאון לא נחה מכך במשך שנים רבות, והיה מרבה להצטער ולבכות על כך שאחת עשרה דקות יקרות הלכו לאיבוד בשנתו במקום שינצל אותן לעמל התורה.

ובשומענו מעשים גדולים כאלו, יש בזה להעניק לנו מימד וכיוון, מה הייתה רבה יגיעתם של גדולי ישראל בתורה, וכיוון שנאמר (ישעיה ל, כ) "והיו עיניך רואות את מורקי", על כן יש לנו להתבונן במעשי הצדיקים ולנסות לחקותם במעשיהם הגדולים והנשגבים.

והעולה מאלו הדברים, שרצה הבורא שנעמול בתורתו מכמה סיבות. הסיבה הראשונה היא כדי שהאדם יעניק כבוד וחשיבות לרוחניות, שכשם שהוא עמל ומתאמץ בענייני הגשם, כך יש לו להתאמץ בענייני הרוח שהם הקניין האמיתי והנצחי, ובמה שאדם משקיע את רוב כוחותיו ומרצו, יש בזה להעיד על החשיבות שהוא מעניק לאלו הדברים, היות והאדם משקיע בדברים הקרובים אל לבו.

הסיבה השנייה לעמל התורה היא משום כוחו הגדול של השטן להרע, ומהי הדרך להילחם כנגד השטן - לימוד התורה בעמל, כדברי האמור (קידושין ל, ב) 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין'. והסיבה השלישית היא שרצה הבורא שנעמול בתורה ונתאמץ במצוותיו כדי להרבות את זכויותינו, ולנהוג בנו מידה כנגד מידה, שכשם שאנו עמלים בתורתו, כך הקב"ה יצא אף הוא מגדרו וישמור עלינו שמירה יתירה ומיוחדת, כנאמר (דברים יא, יב) "ארץ אשר וכי תמיד עיני ה' א-ליך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". ובהמשך הפסוקים אנו מוצאים את הברכות המאלפות שהקב"ה עתיד להרעיף על יושבי ארץ ישראל העמלים בתורה, כדברי האמור (ויקרא כו, ה) "ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחירד וכו'".

והביאור בזה, ששייבה על ארץ ישראל אינה דבר של מה בכך, אלא היא דורשת קיום תנאים בסיסיים כאשר התנאי הבסיסי והראשון במעלה הינו לימוד התורה בעמל, וקיום המצוות מתוך השתדלות גדולה. וכאשר הקב"ה יבחין שבניו יגיעים בתורתו ועושים כל שביכולתם להתקרב אליו יותר ויותר, אזי ימהר לגואלם גאולת עולמים, להביא את משיח צדקנו ולהחיות את המתים.

"ונתתי גשמיכם בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו". (ויקרא כו, ז)

מצינו בדברי התורה הקדושה שהקב"ה הבטיח לבניו שאם יעמלו בתורה ויתאמצו בה, אזי ונתתי גשמיכם בעיתם. דהיינו שהקב"ה יוריד לנו את הגשמים בזמן הנכון והראוי להם, כדי שיהיו לברכה וחלילה לא לקללה. והנה כשם שהגשם ברכתו מרובה ובכוחו להצמיח את עשב השדה ולהעלות את גידולי הארץ, כך באותה מידה בכוחו להשמיד את יבול האדמה ולגרום נזקים עצומים לתבואה.

ומהו הדבר אשר הופך את ברכת הגשמים לקללה? העיתוי בהם הם יורדים, העוצמה והכמות. והוא שאמר הכתוב "ונתתי גשמיכם בעיתם", כלומר שהגשם זקוק לעת וזמן מיוחד כדי שאכן יביא ברכה עימו, שירד על האדמה בלי להזיק. והדא הוא דכתיב (קהלת ג, א) "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים". והבטיחה הבורא שאם נעמול על תורתו ומצוותיו, הרי שיוריד לנו את הגשמים בעיתם, ועל ידי זה הם יביאו עימם ברכה מרובה, עושר ושובע על יושבי הארץ.

והנה יש לעורר ולשאול לשם מה חפץ הבורא שנעמול על תורתו, מדוע לא די לו לאדם ללמוד את התורה במנוחת הדעת ובשלווה מבלי להתאמץ בה יתר על המידה?!

וביאור הדברים שרק עמל התורה גורם לאדם לרוש קניינים רוחניים בנפשו, ומשמע שההשקעה, ההתמדה והיגיעה הם אלו שמקשרים את האדם לבוראו וגורמים לו לחוש חיבה והזדהות עם דברי התורה הקדושה. לעומת כן, אם אדם לא ישקיע מזמנו ללמוד את התורה בעמל, אלא יקיים את המצוות כלאחר יד, אין ספק שהוא אינו מתקרב לבוראו ומתקשר אליו, ובזמן שלבו אינו קשור לבורא ולתורה, הוא עלול חלילה להתקשר לארציות ולגשמיות.

והנה יש לנו לדעת שהיצר הרע יודע בידיעה ברורה שעמל התורה סופו להביא להתקשרות בין האדם לבוראו, לכן הוא מנסה בכל כוחו למנוע מן האדם להתאמץ בתורה. ואמנם היצר הרע אינו מעז לומר לאדם להתבטל מן התורה לגמרי, שהרי יודע הוא שהאדם לא ישמע לו, לפיכך הוא בא אליו בעורמה ואומר לו - מה לך להתאמץ ולהתייגע כל כך לשם הבנת סוגיה סבוכה בגמרא, די לך שאתה מקיים את המצוות האמורות בתורה, ואף על זה תקבל שכר מן השמים.

ובאם האדם אינו מחובר לתורת ה', הרי הוא עלול חלילה לשמוע לקול פיתויי היצר, ועד מהרה ימצא את עצמו מתדרדר מדחי אל דחי, ומי יודע אם כעבור זמן ימשיך בכלל להקפיד על קיום המצוות הבסיסיות ביותר.

והנה ישנם רבים וטובים שמשקיעים את כל כוחותיהם ומרצם בעסקיהם, ולשם כך מוכנים הם להשכים קום מוקדם בבוקר עוד בטרם תזרח השמש ותאיר את העולם, רק בכדי להשלים עוד עסקה בהצלחה ולהרבות את ממונם. לעומת כן כאשר הדבר נוגע לעמל התורה, לפתע עייפות גדולה תוקפת אותם, והם מרגישים שלא נותר בהם כוח ללכת לשמוע אפילו שיעור תורה אחד.

הילולא דצדיקיא

- כז - רבי אברהם שמואל בכרך
- מח"ס "שו"ת חוט השני"
- כח - שמואל הנביא ע"ה
- כט - רבי מאיר מפרמישלאן
- א - רבי יעקב לומברוזו הראשון
- ב - רבי ישראל מוויז'ניץ
- ג - רבינו עובדיה מברטנורא
- ד - רבי צבי הכהן טורנהיים

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ה' עזי ומעזי". (ירמיה טז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכר ענין הפורענות שיביא הקדוש ברוך הוא על ישראל כשלא יקיימו את הפורענות, שהוא מענין התוכחה המוזכרת בפרשה המנבאת את הרעה שתקרה לשונאי ישראל אם חלילה לא יקיימו את חוקי התורה.

"ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו". (ירמיה יז ז)

כאשר האדם בוטח בה' - אף כי הדבר קשה עליו מאוד, מכל מקום מסייעין אותו מן השמים שיוכל להגיע לידי ביטחון מלא ושלם.

לפיכך, ראשית יעשה האדם את שלו ויהיה בעל אמונה וביטחון בהש"ת, ובסופו של דבר יזכה לכך שה' יהיה באמת מבטחו.

(שיר מעון)

"קורא דגר ולא ילד עשה עושר ולא במשפט בחצי ימי יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל". (ירמיה יז יא)

מי שאוסף חידושי תורה של אנשים אחרים ואומר אותם משל עצמו, כדוגמת ה'קורא' הדוגר על ביצים זרות, הריהו "עושה עושר ולא במשפט", כלומר; שהוא משים עצמו עשיר בתורה, בזמן שהיא אינה שלו.

וסופו אפוא ש"בחצי ימי יעזבנו", שהדבר מתגלה לעיני כל שחידושים אלו אינם מקוריים ושלמעשה הוא העתיקים מאחרים, וממילא "באחריתו יהיה נבל", שלאחר מותו אין שפתותיו דובבות בקבר.

(נאמן שמואל)

שנת הארץ

מאחר ואסור להפסיד פירות שביעית, אין לשים כפח האשפה שאריות מזון שעדין יש בהם קדושת שביעית. דהיינו; שאריות הראויות לאכילת אדם - ואפילו על ידי הדחק. קליפות, או גרעינים שדבוק בהם מבשר הפרי הראוי לאכילה וגם רגילים לאכול או למצוץ שארית זו. שאריות הראויות לבהמה במקום שנוהגים לתת שאריות אלו לבהמות. ירקות ותבלינים המיועדים לתת טעם שעדין ראויים לשימוש. צמחי בושם שיש להם עדין מעט ריח. מרק שבשלו בו ירקות של שביעית כאשר המרק עדין ראוי לאכילה. וכן, שמן של שביעית שטיגנו בו מאכל וראוי להדלקה.

שאריות שאינם ראויות לאכילה כלל - אין בהם קדושת שביעית, ומותר לזרוק אותם לפח האשפה כרגיל. ובכלל זה, פירות וירקות שהחלו להירקב ואינם ראויים לאכילת אדם וגם לא נוהגים לתת אותם לבהמה. קליפות וגרעינים שאינם ראויות לאכילת אדם ובהמה או שלא נוהגים לתת אותם לבהמות, או שנשאר בהם מעט מאוד מהפרי כך שלא רגילים לאכול או למצוץ שארית זו.

סירים וצלחות שנשאר בהם שארית מועטת בכמות כזו שרגילים לזרוק לפח או לכיור, אין בה קדושת שביעית ומותר לשטוף את הכלים בכיור, או לזרוק את השארית לפח האשפה.

במסילה נעלה

מרגישים קדושה באוויר

במעמד חתונה יהודית, שהוא זמן השראת השכינה, היו מסוגלים להבחין בקדושה ואף להיבנות ממנה.

המקום השלישי

בכל פעם שבה אני נאלץ לטוס במטוס למדינה אחרת, אני נושא תפילה לקב"ה שלא אבוא לידי מכשול של ישיבה לצד אשה.

גם כאשר אני נוסע עם מלווי, אני מתפלל שלא תשב אשה לצדי, ולא לצד מלווי. וברוך ה' במקרים רבים בדרך נס ממש אנו זוכים לראות סייעתא דשמיא גדולה בעניין.

באחת הפעמים שבהן נסעתי עם מלווי מצרפת לניו יורק שבארצות הברית, ידענו שנכונה לנו טיסה ארוכה בת מספר שעות, ועל כן מלווי ואני דאגנו עוד יותר לעניין והתפללנו לה' שהמושב השלישי שלצידינו יישאר פנוי, או שלכל הפחות ישב בו גבר ולא אשה.

אולם מעשה שטן הצליח, ובמקום שלידינו התיישבה דווקא אשה. כל מקומות המטוס האחרים היו מלאים לגמרי, ולא נותרה בידינו כל ברירה אלא לעמוד בניסיון, ובפרט מלווי, שלצידי יושבה האשה.

לפתע פתאום, ללא כל התראה מוקדמת וללא סיבה הנראית לעין הביטה בנו האשה כאילו היינו מחבלים ונתקפה בפחד גדול. מיד קמה ממקומה והחלה לדרוש במפגיע לעבור לשבת במקום אחר.

המטוס כאמור היה מלא עד אפס מקום, ומכיון שהאשה התעקשה במפגיע שלא לשבת לצידינו - לא נותרה בידי הידילים כל ברירה והוחלט לאפשר לה לעבור לשבת במחלקה אחרת של המטוס.

כך, בחסדי שמים המקום שלצידינו נותר פנוי במשך כל זמן הטיסה ומלווי ואני ברכנו לה' על חסדו הרב שגמל עימנו כשהסיר מאיתנו את הניסיון הגדול.

באחת החתונות שהייתה בישיבתנו, הבחנתי באָחיו של המחותן אשר הוזמנו לחתונה והבנתי על פי המראה שלהם ועל פי לבושם שהם אינם שומרים תורה ומצוות וכל אמונתם בה' יתברך מסתכמת בלבם פנימה.

אולם, במהלך החתונה הבחנתי באחים אלו שעמדו והביטו בכלה במשך רגעים ארוכים, ואמרו אחד לשני - "תראה איזו קדושה נסוכה על הפנים של הכלה". ושוב הביטו בפניה ושוב אמרו כך.

באותם רגעים הרהרתי לעצמי - מהיכן יודעים אנשים אלו מהי קדושה, וכיצד מסוגלים הם להבחין בשכינה שעל פניה של כל כך מהקב"ה, לא שומרים שבת ולא מקיימים את מצוות התורה. כיצד אם כן הם מסוגלים להבחין בשכינה בשעה גדולה זו?

והשבתי לעצמי שכאשר ישנו מעמד של קדושה, לא רק הצדיקים חשים במעמד הקדוש, אלא אף יהודים פשוטים מרגישים קדושה באוויר.

כך ניתן להסביר את הדבר שהאחים הרחוקים מקיום תורה ומצוות חשו את הקדושה שסבבה והקיפה את הכלה, וזכו לחוש אותה בעיניהם ממש כשהיא ניבטת מפניה הקורנות של הכלה.

תחושת קדושה זו היא בבחינת מה שארע במעמד הר סיני, כאשר עם ישראל ראו את קול ה'; כפי שנאמר "וכל העם רואים את הקולות" (שמות כ, טו).

וכי אפשר לראות קולות? אלא שבמעמד של קדושה חשים ורואים גם מה שלא ניתן לראות באופן פיזי כחיי היום יום.

מסיבה זו, גם יהודים אלו הרחוקים מתורה ומצוות ומנותקים מדרך ה' -

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

בהעלמה או ברמז

איסור רכילות הוא אף כשאנו אומר את שמו של המדבר, אם חבירו יבין מאליו מי היה המדבר. וכן אם חבירו יודע מה דיברו עליו ואינו יודע מי דיבר, אסור לומר לו מי היה המדבר.

בדרך אבות

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
על פרקי אבות

"הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים". (ג. יז)

מה פירוש בערבון?

וחשבתי לפרש על דרך המוסר, בהקדם מה שאמרו חכמינו ז"ל (אגדת בראשית נח) שהצדיקים מרגישים עצמם כגר בעולם הזה. כלומר, שתמיד הם בוטחים בד' שהוא ימלא את כל מה שחסר להם, וכל מה שהם צריכים הם מבקשים מהקב"ה, כמו הגר שהוא נודד מעיר לעיר, ותמיד מצפה לשלחן אחרים, ואינו תובע כלום, שהרי שום אחד לא חייב לו כלום, וכל מי שנותן לו אוכל או כסף, הוא מכיר לו טובה.

משל למה הדבר דומה, לבית מלון, שכל העובר דרכו יכול לשכור בו חדר, ולהיות שמה כמה זמן שירצה. והנה על אף שיש לו רשות כניסה לחדר, והוא יכול לאכול ולישון שמה, מובן שלא נהפך להיות בעל הבית בחדר, ואם ינסה להרוס בו אפילו פינה קטנה, יא בעל הבית ויגרש אותו משם. כך הוא העולם הזה. האדם ירד לעולם הזה כאורח, לזמן קצר בלבד, והקב"ה נטע בו בשבילו עצים יפים להנאתו, נתן דעה באנשים לבנות בתים נאים כדי להרחיב את דעתו, אבל אין האדם בעל הבית בעולם, אף על פי שיש לו רשות להשתמש בו, עדיין הכל של הקב"ה. וברגע שהאדם חושב שהוא בעל הבית, ומנסה להרוס ולחבל את העולם, הקב"ה מגרש אותו מן העולם.

וזו היתה טעותם הגדולה של אנשי דור המבול, הם חשבו שהעולם שייך להם, ואין לו בעל הבית, והתחילו לקלקל בו, ולעשות בהם מה שלבם חפץ עד שמלאה הארץ חמס מפניהם (בראשית ו, יא), וכן אנשי דור הפלגה ודור אנוש חשבו שאין מנהיג לבירה, והתחילו להתנהג בעולם כמנהג בעל הבית, עבדו לפסילים שהם עשו בעצמם, השתחוו לכוכבים ולמזלות. מה עשה הקב"ה, בעל הבית, הביא מבול מים על אנשי דור המבול, ואת אנשי דור הפלגה פיזר בכל העולם, ואף את דור אנוש הציף במים.

ומכל דור המבול לא נשאר לפליטה רק נח ומשפחתו, לפי שהוא היה היחיד מכל אנשי הדור שלא חשיב עצמו כתושב וכבעל הבית בעולם הזה, רק כאורח וכגר שבא לפרק זמן. ואפשר ללמוד זה ממה שנאמר (בראשית ו, ט) "אלה תולדות נח, נח". וידוע בש"ס (ב"ק מה, ב) שאין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט. והנה נח הוא לשון מנוחה, ולפי שנאמר נח נח שתי פעמים, אני דורש שלא הרגיש נח כמו שהרגישו אנשי דור המבול שהם הבעלים בעולם, ומעולם לא חשב שיש לו רשות לשבת במנוחה, אלא הרגיש עצמו כגר ההולך ממקום למקום, ועיניו תלויות למטיבים שיתנו לו מאכל ומשתה ומלבוש.

אילו היו אנשי דור המבול נותנים אל לבם שהסעודה המוכנת לפניהם אינה שלהם, ויש לעולם בעל הבית, וכל מי שנכנס לחנות ללוות, צריך לפרוע בסוף לבעל החנות, לא היו נעקרים מן העולם. ואמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קח, א) שלא מרדו דור המבול אלא מתוך רוב טובה שהשפיע להם, ולא הכירו בבעל הבירה. לכן באו עליהם הנושים, הגבאים, ונפרעו מהם על כרחם, לפי שלא רצו לשלם לבעל החנות, עד שנתגרשו מן העולם. וכן קרה לדור הפלגה, עד שבא אברהם אבינו והכיר שיש לעולם מנהיג והוא זה שפירסם את שמו של הקב"ה בעולם.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ואיש כי ימכר". (כה. כט)

אחר שאמר ענין מכר הבית [בית המקדש], חזר הכתוב לתת טעם לדבר איך יהיה הדבר הזה שימכור ה' אחוזתו בית הבחירה.

והוא אומרו "ואיש" - זה הקדוש ברוך הוא, "כי ימכור בית מושב", פירוש בית שבו מושב א-להים זה בית המקדש, "עיר חומה" - זה ירושלים, דכתיב (תהלים קכה. ב) "ירושלים הרים סביב לה".

ואמר הטעם הוא "והיתה גאולתו", שבאמצעות זה אדרבה נגאל, על דרך אומרם ז"ל (שוחר טוב עג) בפסוק (תהלים עט. א) "מזמור לאסף" וגו', שהשליך ה' חמתו על עצים ואבנים, שזולת זה לא היה נשאר מישראל שריד ופליט, ואם אין ישראל אין בית המקדש ולא ירושלים, לזה "והיתה גאולתו" של עם וגאולתו הבית, כי יש תקוה ושוב בנים לגבולם.

מן המעיין

"אם בחקתי תלכו". (כו. ג)

לפירושו של רש"י הקדוש שפירש"שתהיו עמלים בתורה", דייק רבי רפאל הכהן זצ"ל (הדברים הובאו בספר הזכרון שיצא לזכרו הטהור "זכרון רפאל") דיוק נפלא בסגולת התורה:

אם תרצו לעמול בתורה, בחוקותי של הבורא, אזי הסגולה לך היא ש"תלכו" - דהיינו שתגלו ותלכו מבתיכם למקום תורה, כמאמר התנא רבי נהוראי במסכת אבות (ד. יד) "והוי גולה למקום תורה". וכפירושו של הרב "דרך החיים", כי נמשכים שם (במקום שאין תורה) אחר הדברים של עניני העולם הזה ובזה תסתלק ממנו התורה, כמו שנעשה לרבי אלעזר בן ערך בשביל שהיה דר במקום אשר שם התאוות והיה נמשך אחריהם.

"והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לא-להים". (כו. יב)

ביאר הספורנו כי ענין המתהלך הוא ההולך אנה ואנה, לא אל מקום אחד בלבד. ואמרה ש"תשהו אתהלך בתוכם, כי לא אל מקום אחד בלבד ירד שפע הכבוד - כמו שהיה במשכן ובמקדש, כמו שנאמר (שמות כה. י) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". כלומר, באופן זה ובאותו המקום בלבד אשכון בתוכם.

ובזה יתבאר דברי הכתוב (שם ל. ו) "אשר אועד לך שמה", וכן (שם כט. מג) "ונועדתי שמה לבני ישראל", אבל אתהלך בתוכם ויראה כבודי בכל מקום שתהיו שם, כי אמנם בכל מקום שיהיו שם צדיקי הדור - הוא קדוש ומשכני עלינו, שבו תשלם כוונתו כאומר (ישעיה סו. א-ב) "השמים כסאי והארץ הדום רגלי...ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי".

"ונתתי את פגריכם על פגרי גילולכם". (כו. ל)

אמרו בגמרא (סנהדרין סג); אליהו הנביא היה מחזר על תפוחי רעב שבירושלים. פעם אחת מצא תינוק שהיה תפוח מוטל באשפה, אמר לו: מאיזה משפחה אתה?

אמר לו: ממשפחה פלוני אני.

אמר לו: כלום נשתייר מאותה משפחה?

אמר לו: לא, חוץ ממני.

אמר לו: אם אני מלמדך דבר שאתה חי בו, אתה למד?

אמר לו: הן.

אמר לו: אמור בכל יום "שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד".

אמר לו: הס, שלא להזכיר בשם ה'. שלא לימדו אביו ואמו.

מיד הוציא יראתו מחיקו ומחבקה

ומנשקה, עד שנבקע כרסו

ונפלה יראתו לארץ ונפל

הוא עליה, לקיים מה

שנאמר "ונתתי את

פגריכם על פגרי

גילולכם".

מסילות לאמונה

והוא רחום יכפר

בספר 'גרם המעלות' מובא סיפור נורא שאירע בעת שמחת הנישואין של אחד מגדוליהתורה בדור ההוא. החתונה עצמה התקיימה בעיר 'דרעזין', והברון רבי וולף איבשיץ - בנו של רבינו יהונתן אייבשיץ זצ"ל שהתגורר באותה עיר, הזמין את המחותנים לסעוד בביתו.

המחותנים, שהיו שניהם גדולי תורה ויראה, ולא ידעו שהברון חזר בתשובה, חששו שהמדובר ביהודי שאינו שומר תורה ומצוות ולכן הם סירבו להיענות להזמנה, וכתוצאה מכך הברון רבי וולף איבשיץ נעלב מאוד.

לאחר זמן מה כשנודע להם שהברון הינו בעל תשובה, חזרו בהם השניים וביקשו את סליחתו, ואף הביעו את הסכמתם להתאחר בביתו.

למרות הכל, כשהגיעו אותם גדולי התורה לביתו של הברון, הם לא אכלו מהסעודה שהכין למענן. למען הנימוס הם לגמו מכוסות התה שהוגשו לפניהם, ובכך הם הכלימו אותו וביישו אותו עוד יותר.

לברון רבי וולף אייבשיץ נגרם צער גדול וקפידה גדולה היתה בלבו על התנהגותם המבישה של אותם גדולי תורה. כפי המסופר בספר 'גרם המעלות' לאחר זמן מועט שפך ה' את חמתו על המשפחה כולה וכל המכלימים נענשו; שני המחותנים נפטרו בזה אחר זה בתוך פרק זמן קצר ובנוסף גם מתו בקיצור ימים ושנים בנו וחתנו של אחד מהמכלימים.

חרון האף וסמיכותו למעשה שאירע בבית הברון, היכה גלים בקרב תושבי העיר 'דרעזין', ולזכרון המעשה הנורא נחקקה על מצבתו של החתן הצעיר המילים: "והוא רחום יכפר".

והם מאיימים על קיומו של העולם. הצלת העולם בשעות שכאלה, כותב בעל ה'ילקוט לקח טוב' בהסתמך על דברי החפץ חיים זיע"א, יכולה לבוא על ידי סתימת פיות המקטרגים. וכיצד זוכים לבלימת פיותיהם של המקטרגים? על ידי מידת השתיקה.

כח דיבורו של האיש היהודי חשוב הוא לאין ערוך. על ידי הדיבור אדם הופך חפץ של חולין להקדש, אוסר אותו בהנאה ומחייב את הנהנה ממנו בקרבן. ועוד כהנה וכהנה דוגמאות שבהם האדם פועל על ידי אמירה בפיו בלבד.

אם כן בודאי ובודאי שבשמים משגיחים על כל דיבור ודיבור שיוצא מן הפה, וחלילה מענישים אותו על חטאי הלשון אם לא שמר את פיו כראוי. ואם האדם זוכה לשמור ולבלום את פיו, כנגד זה מרבים בשכרו עד מאוד.

הרב יוסף חיים כהן שליט"א מספר על סבו רבי שמעון כהן-פור זצ"ל ('ספר הזכרון נר שמעון' עמ' ק"ע) מי שהקים עולה של תורה ועבודת השי"ת בשכונת 'רוממה' הירושלמית, ובנה את המרכז הרוחני 'אליהו הנביא' לתורה ותפילה:

"זכורני שפעם אחת אירעה תקלה במקוה, שלא היה מים חמים במקוה בערב שבת קודש. והנה יצא אדם אחד מהמקוה והחל לצעוק ולבזות את סבא ע"ה. סבא הוריד את ראשו ושמע את כל הגידופים והבזיונות ולא השיב לו דבר, ולאחר מכן פנה אלי ואמר לי "אני מוחל לו בלב שלם".

"אחר כך סבא הביא לי את הכסף שאותו אדם שילם עבור הכניסה למקוה, וביקש ממני שאחזיר לו את דמי הכניסה ששילם. כך היה סבא. וזה לא פעם אחת או פעמיים שאני שמעתי שאנשים מעירים לו והוא שותק. אף פעם הוא לא החזיר לאדם שצועק באותו טון דיבור, אלא ממש בנחת ועליו נאמר "שומעים חרפתם ואינם משיבים". וכך.

בימים אלו שהעולם היהודי עוצר מלכת, ימי ספירת העומר שבהם הכל מדקדקים במעשיהם ובדוקים את הנהגתם כלפי הזולת, משתלמים בענינים שבין אדם לחבירו, הבה נטה אוזן לדברי רבותינו ז"ל ולעצותיהם המחכימות, אבני היסוד לחיי יומיום תקינים ובריאים:

אמר רבי יצחק: מאי דכתיב "האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם". מה אומנותו של אדם בעולם הזה? **ישים עצמו כאילם.**

אמר רבי אילעא: "אין העולם מתקיים **אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה**, שנאמר: "תולה ארץ על בלימה". (חולין פט.)

תנו רבנן: "**הנעלבים ואינם עולבים** שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר: ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" (שבת פח:)

ואמר רבא כל המעביר על מידותיו ואינו מדקדק למדוד מידה כנגד מידה למצעים אותו, מעבירים לו על כל פשעיו, שנאמר: "נשא עון ועובר על פשע". למי נושא עון - למי שעובר על פשע.

ועוד אמרו במדרש תהלים (פרק פ"ו): אמר רבי אבא בשם רבי אלכסנדר: כל מי ששומע קללותיו ושותק, והיה בידו למחות ולא מחה, **נעשה שותף להקב"ה.**

ישנם זמנים שעל ידי העוונות מתרבים המקטרגים

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

אש המחלוקת בערה בין שני בני זוג, מעשה שטן הצליח, ובסופו של דבר דרכיהם של השניים נפרדו, כדת משה וישראל. לאחר מתן הגט, פנה הבעל אל רבי חיים זיע"א, כדי לקבל ממנו ברכה בהמשך דרכו בחיים.

הרב קיבל את פניו בסבר פנים יפות, ואמר לו:

"הנה בעזרת השם, זכית לקיים את מצות הגירושין, שגם היא מצוה הכתובה בתורה הקדושה. אשריך וטוב לך. אבל כידוע חכמינו זכרונם לברכה אומרים 'מצוה גורת מצוה': בטוח אני, כי בקרוב תשוב אל אשתך ואל ילדך, תנשא שוב לאשתך ותחדש ימך כקדם".

"דע לך - הוסיף ואמר לו רבי חיים זיע"א, כי כבר היה צדיק לפניך שאמר לאשתו 'בואי ונקיים מצות גירושין', ואחר כך שוב נשא אותה לאשה". דברי הצדיק נפלו עליו כרעם ביום בהיר:

עדיין לא יבש הדיו על הגט, והנה הצדיק מבשר לו כי עוד מעט קט ישוב וינישא לגרושתו...

רבי חיים זיע"א, המשך לדבר על לבו, והפליג לדבר בשבחי אשתו לשעבר ועד כמה היא היתה טובה עבורו ומתאימה בדיוק למזגו, ממש "ענבי הגפן בענבי הגפן - דבר נאה ומתקבל".

אט אט, הדברים חדרו יותר ויותר אל לבו של הבעל. הוא החל להבין כי טעה, וכי יכל באמת להמשיך לחיות עם אשתו מבלי לגרש אותה.

כאן ליד שולחנו של הצדיק, הוא נוכח לדעת שעליו להתנהג בדרך ארץ, להיות ארך אפיים ולא רגזן וכעסן כפי שהיה עד כה. לפתע פרץ הבעל בבכי תמרורים, ואמר לרב כי ברגע זה הוא החליט להחזיר את גרושתו.

כדברי הצדיק כך אירע בדיוק:

לאחר שבועות מעטים, עמד הבעל מתחת לחופה עם אשתו לשעבר, שאותה גירש, ושוב היתה לאשתו. ומאז הם חיו בחיי אושר ושלוה, וגדלו את בניהם לתורה ומצוות בנחת ובקדושה.

